

حوادث ناشی از کار، واقعیت ها و راهبردها

حادثه تعاریف مختلفی دارد که از آن جمله می توان به عنوان رویدادی پیش بینی نشده در اثر خطای انسانی و ضعف مدیریت و واقعه ای غیرمنتظره و برنامه ریزی نشده اشاره کرد.

حوادث ناشی از کار، حوادثی هستند که در حین انجام کار برای فرد اتفاق می افتند و همواره پیشگیری از بروز حوادث شغلی از لحاظ ابعاد اقتصادی شامل هزینه های مستقیم همانند وقفه در کار، هزینه غرامت ها و... و نیز هزینه های غیرمستقیم مانند آموزش فرد جایگزین و وقفه در کار سایر نیروها و نیز بلحاظ ابعاد انسانی و اجتماعی حایز اهمیت بوده است. در این حیث فرایند صنعتی شدن بعنوان پدیده ای فراگیر همواره جوامع بشری را تحت سلطه خویش قرار داده است و چنانچه قوائد بازی در آن به درستی رعایت نگردد، تبعات سوء آن یکی پس از دیگری نمایان می شود. اما در پی برخورد آگاهانه با صنعت و شناخت کافی از زیر و بم های آن؛ جبر حاکم بر آن، به اختیار بدل می گردد.

حوادث ناشی از کار در کلیه کشورهای جهان رخ می دهند اما در کشور ما آمار حوادث، بسیار بالا است و به تبع آن در درجه اول کارگر و کارفرما، در وهله بعد صنعت و اقتصاد و بالاخره کل جامعه از حوادث ناشی از کار دچار خسران می شوند.

روز ۸ اردیبهشت (۲۸ آوریل) به یادبود قربانیان ناشی از صدمات شغلی (حوادث و بیماری ها)، روز جهانی ایمنی و بهداشت حرفه ای نامیده می شود. بررسی ها نشان می دهد که در مقابل هر حادثه ناشی از کار علاوه بر فرد حادثه دیده، کارفرمایان، سازمان تامین اجتماعی و جامعه، دچار خسارت های مختلف اقتصادی و اجتماعی خواهند شد.

در سال ۱۹۱۹ با تاسیس سازمان بین المللی کار تدوین قوانین و مقررات مربوط به ایمن سازی کار و پیشگیری از بروز حوادث مطرح گردید. سازمان بهداشت جهانی و سازمان بین المللی کار حوادث ناشی از کار را بر اساس نوع حادثه، مواد، محیط کار، محل آسیب دیدگی، طبیعت صدمه و جراحت جسمی ناشی از حوادث، بررسی و تقسیم بندی می کنند.

حوادث ناشی از کار برای کارگران، کارفرمایان، سازمان های بیمه گر و جامعه، پیامدهای گوناگونی را به دنبال دارند که از آن جمله می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- عوارض حوادث ناشی از کار برای کارگران: حوادث ناشی از کار سبب درد و رنج ناشی از آسیب جسمی، احتمال معلولیت، عدم توانایی در انجام کار سابق، اثر روانی ناشی از محدودیت شغلی و کاهش حقوق کارگر می گردد.

۲- عوارض حوادث ناشی از کار برای کارفرمایان: پیامدهای حوادث ناشی از کار برای کارفرمایان بصورت کاهش تولید، کاهش کیفی محصول در اثر بکارگیری کارگر جدید، هزینه آموزش فرد جایگزین، اتلاف وقت و هزینه های درمانی ظهور می یابد.

۳- عوارض حوادث ناشی از کار برای جامعه: در جامعه اثرات ناشی از کار به عناوین گوناگون مانند کاهش درآمد خانواده، تاثیر بر سازمان های پرداخت کننده خسارات نظیر سازمان تامین اجتماعی و... بروز می نماید.

➤ عوامل مؤثر در بروز حوادث :

عوامل مؤثر در بروز حوادث شغلی دلایل مختلفی از جمله عدم استفاده از وسایل حفاظت فردی ؛ اشتباهات انسانی، شرایط ناامن (عوامل محیطی) کار، کارکرد ناامن، ضعف مدیریت، سطح پائین تحصیلات و ... است. از جمله مواردی که پیامد دلایل فوق الذکر می باشد می توان به استفاده از ابزار معیوب، عدم توجه به هشدارهای ایمنی، عدم استفاده از وسایل حفاظت فردی، وجود ابزار آلات و دستگاه های معیوب، فقدان علائم هشدار دهنده در محیط کار؛ میزان تحصیلات، توانایی، مهارت، وضعیت جسمی و روحی، و عوامل محیطی نظیر حرارت، رطوبت، سرما، عدم وجود تهویه مناسب، صدا، نور، اشاره کرد.

➤ نتایج کلی بررسی حوادث :

موارد ذیل در جهت به حداقل رساندن آسیب های متاثر از حوادث ناشی از کار قابل توجه است :

۱- وقوع حوادث به دلایل مختلف از جمله عوامل انسانی نظیر عمل غیرایمن افراد و عوامل محیطی مانند وضع نواقص حفاظتی تجهیزات ؛ نقایص فیزیکی و بهداشتی محیط کار روی می دهد .

۲- عامل عمده حوادث عمل غیرایمن افراد است.

۳- چهار روش اصلی پیشگیری از حوادث شامل بازبینی مهندسی، ترغیب و تشویق، انضباط و تطبیق کارکنان با شرایط محیط کار می باشد .

۴- مدیران ؛ سرپرستان و استادکاران فاکتورهای کلیدی در پیشگیری از وقوع حوادث هستند

۵- آموزش فاکتور اساسی در کاهش حوادث شغلی محسوب می گردد.

➤ پیشنهادات :

- انجام پژوهش و برگزاری سمینارها و کنفرانس ها
- رعایت اصل تناسب فرد با وظایف محوله در مجموعه کاری (تجربه ؛ تحصیلات و ...)
- مشارکت فعالانه مدیران و کارکنان در ایمن سازی محیط کار
- ضرورت رعایت استانداردهای کاری
- ضرورت وجود کمیته های حفاظت و ایمنی و نیز بهره گیری از نتایج یافته های آن
- برنامه ریزی آموزش جامع کارکنان
- توجه به علل وقوع و عبرت گیری از حوادث
- هماهنگی منسجم اجزای سیستم

فرزانه معظمی : کارشناس دفتر بهسازی و نظارت آموزشی

شهریور ۱۳۸۹